

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. สมมุติฐานการศึกษา
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการศึกษา
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

สมมุติฐานการศึกษา

1. ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 14 แห่ง จำนวน 430 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้จากคำนวณตามวิธีการของยามานะ จำนวน 208 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ พื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลที่สังกัด เป็นลักษณะแบบสำรวจรายการ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ผู้ศึกษากำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นลักษณะแบบปลายเปิด

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็น สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐาน การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม แบ่งตามพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลที่สังกัด สถิติที่ใช้ คือ F -test (One - Way ANOVA) และได้ทำการทดสอบ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี แอล เอส ดี (LSD : Least Significant Difference)

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการพรรณาคความเนื้อหา

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามอาศัยอยู่ในอบต.เมืองเตา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 รองลงมา คือ อบต.เม็กดำ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.10 และน้อยที่สุดคือ อบต.ปะหลาน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80

2. การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านสัมฤทธิ์ผล และการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านความพึงพอใจของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ด้านการตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้านความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม ด้านความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน ด้านความสามารถและคุณภาพในการให้บริการ และด้านผลเสียหายต่อสังคม

3. ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน พบว่า โดยรวมมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สามารถเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปน้อย 5 ลำดับแรกคือ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำการเกษตรมากยิ่งขึ้น ควรมีการใช้งบประมาณในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง ควรจัดให้มีเครื่องฟ่นยุงไว้บริการในพื้นที่อย่างเพียงพอ และควรจัดให้มีรถเก็บขยะไว้บริการในพื้นที่

อภิปรายผล

จากการศึกษา การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษานำมาอภิปรายได้ ดังนี้

สมมติฐานการศึกษาข้อที่ 1 ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยุหะคีรี มีการดำเนินงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของนโยบาย สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ จัดสรรให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานอย่างทั่วถึง สามารถให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินงานมุ่งให้เกิดผลประโยชน์โดยส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจจากการดำเนินงาน และมีการดำเนินงานโดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคม

2. องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยุหะคีรี ตลอดจนสามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ที่มีในองค์กรได้อย่างคล่องตัว จึงทำให้มีผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาที่พบ ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ ปักษา (2550 : 97) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาคำแนะนำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เกตุช สุขเจริญ (2551 : 76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลไชยปราการ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบล 3 ปี ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน/หมู่บ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลไชยปราการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ชุตินา รักษาพล (2550 : 67-69) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของประชาชนโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับสุเทพ เหนือโพธิ์ทอง (2550 : 72-75) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็น ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานการศึกษาข้อที่ 2 ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันมีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาที่พบเป็นไปตามสมมติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่มุ่งให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่น แต่มีแผนนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารที่แตกต่างกัน
2. ประชาชนในแต่ละพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน ส่งผลให้มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

3. ศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน เนื่องจากมีสภาพพื้นที่ ขนาด และรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินตามนโยบาย โครงการ หรือแผนงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของชุมชนได้แตกต่างกัน

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยแตกต่างกัน ส่งผลให้การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษา พบว่า การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ซึ่งอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจในระดับหนึ่ง เพื่อให้การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในเขตอำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับที่มากยิ่งขึ้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหน่วยงาน ดังนี้

- 1.1 ควรมีการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มากยิ่งขึ้น
- 1.2 ควรมีการดำเนินงานมีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น
- 1.3 ควรมีการดำเนินงานมีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
- 1.4 ควรมีการดำเนินงานสอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงานมากยิ่งขึ้น
- 1.5 ควรมีการดำเนินงานเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้มากยิ่งขึ้น
- 1.6 ควรปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีการยอมรับและเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เช่น ความโปร่งใสในการทำงาน การประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น
- 1.7 ควรมีการใช้งบประมาณในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 1.8 ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำการเกษตรมากยิ่งขึ้น
- 1.9 ควรมีการใช้งบประมาณในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 1.10 ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง
- 1.11 ควรจัดให้มีเครื่องฟันทองไว้บริการในพื้นที่อย่างเพียงพอ
- 1.12 ควรจัดให้มีรถเก็บขยะไว้บริการในพื้นที่อย่างเพียงพอกับความต้องการของประชาชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

2.1 ควรศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้กลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพแตกต่างกัน หลายกลุ่มมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดเป็นสัดส่วน เช่น ประชาชนทั่วไป สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการ/พนักงานในองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลการศึกษาที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในด้านผลเสียต่อสังคม โดยใช้เครื่องมือการศึกษานอกเหนือจากแบบสอบถาม เช่น แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก เป็นต้น